Fængselsforbundet

Fakta om udviklingen i Kriminalforsorgen

Dette notat samler forskellige fakta om udviklingen i Kriminalforsorgen.

Seneste nyt – maj 2011 – er:

- Der er meget stort pres på Kriminalforsorgens kapacitet. Belægget ligger på 98,9 procent for årets første fire måneder. Det er fjerde år i træk, at belægget stiger.
- Mange fængsler og arresthuse anvender dobbeltbelæg for at få plads til indsatte. I 28 institutioner har belægget ligget på over 100 procent i gennemsnit.
- Antallet af varetægtsfængslede er historisk højt.
- Strafmassen – det samlede antal måneder som domstolene dømmer – er på det højeste niveau i over 15 år.
- Volden mod fængselsbetjente stiger.
- Sygefraværet blandt fængselsbetjente stiger.
- Risikoen for at fængselsbetjente bliver ramt af nedslidning, er fem gange højere end på det øvrige arbejdsmarked.

Dette notat bygger – med mindre andet er angivet – på oplysninger fra Kriminalforsorgen.

Belægget tæt på 100 procent

Meget stort kapacitetspres

Belægget er et udtryk for, hvor mange af Kriminalforsorgens pladser der bliver udnyttet på fængselsgangene.

Den politisk fastsatte maksimalgrænse for belægget har indtil i år været 92 procent. I februar blev belægsmålet hævet til 95 procent for 2011 på foranledning af justitsministeren.

Til trods for at målsætningen er hævet med tre procentpoint, bliver den meget vanskelig at indfri i år. Den gennemsnitlige belægningsprocent i fængsler og arresthuse ligger nemlig i årets første fire måneder på 98,9 procent. Hvis målet om at holde sig under grænsen på 95 procent skal holdes, kræver det derfor, at belægget resten af året ligger på 93 procent.

Figur 1. Så fyldte er fængslerne

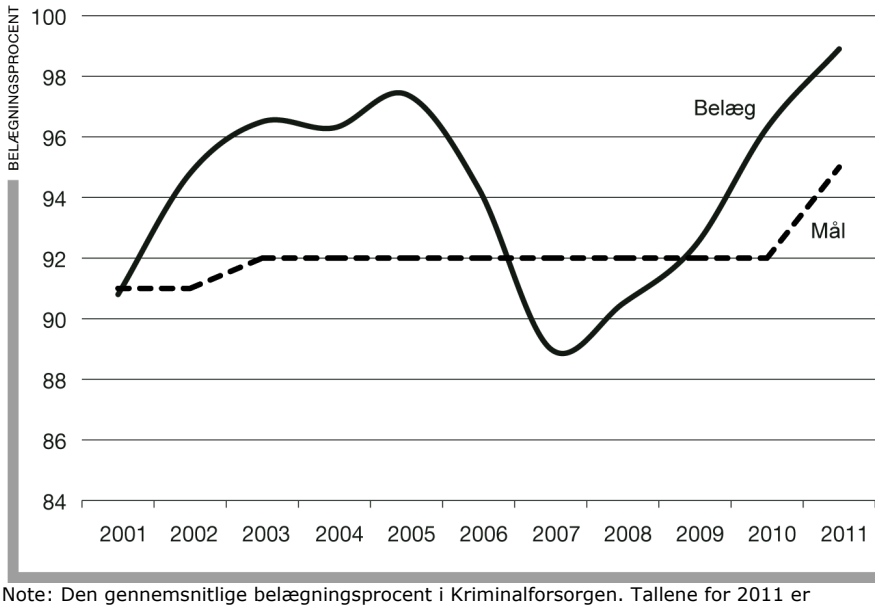

Note: Den gennemsnitlige belægningsprocent i Kriminalforsorgen. Tallene for 2011 er opgjort for perioden 1. januar til 30. april 2011.

Dobbeltbelæg i fængsler og arresthuse

Mange fængsler og arresthuse har haft mere end 100 procent belæg i gennemsnit

Når det gennemsnitlige belæg ligger tæt på 100 procent for hele Kriminalforsorgen, betyder det, at en lang række fængsler og arresthuse bliver nødt til at anvende dobbeltbelæg.

I alt har 28 fængsler og arresthuse haft et gennemsnitligt belæg på over 100 procent i årets første fire måneder. Institutionerne er dermed blevet nødt til at bruge dobbeltbelæg for at få plads til alle indsatte.

Det er især arresthusene, som er fyldte. Det gennemsnitlige belæg for arresthusene ligger på 100,3 procent fra januar til april.

Figur 2. Her er helt fyldt op

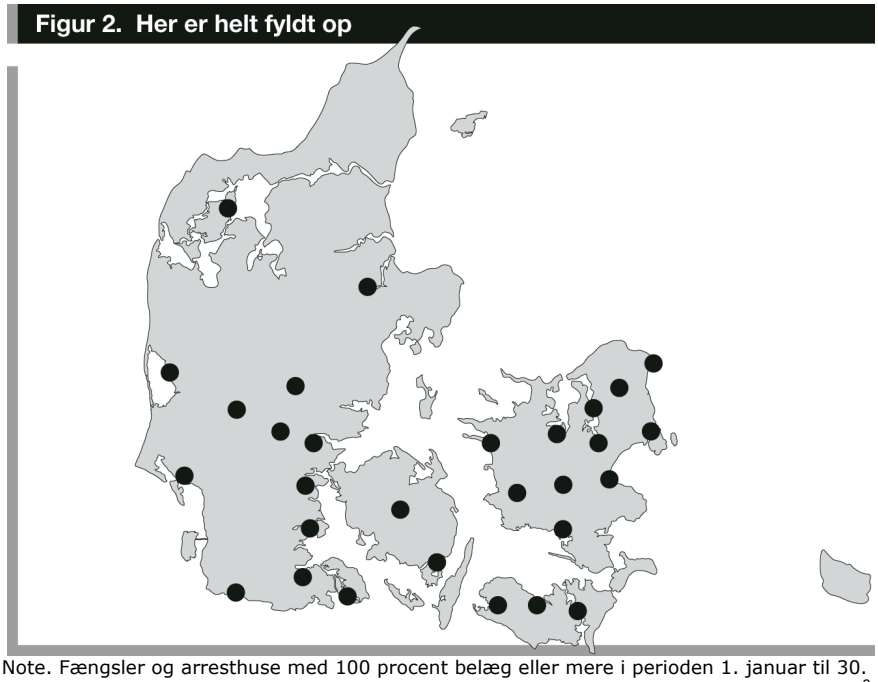

Note. Fængsler og arresthuse med 100 procent belæg eller mere i perioden 1. januar til 30. april 2011: Københavns Fængsler, Statsfængslet Midtjylland (to adresser), Statsfængslet på Søbysøgård, Statsfængslet ved Sønder Omme, Arresthuset i Aabenraa, Arresthuset i Esbjerg, Arresthuset i Frederikssund, Arresthuset i Haderslev, Arresthuset i Helsingør, Arresthuset i Hillerød, Arresthuset i Holbæk, Arresthuset i Kalundborg, Arresthuset i Kolding, Arresthuset i Køge, Arresthuset i Maribo, Arresthuset i Nakskov, Arresthuset i Nykøbing Falster, Arresthuset i Nykøbing Mors, Arresthuset i Næstved, Arresthuset i Randers, Arresthuset i Ringkøbing, Arresthuset i Ringsted, Arresthuset i Roskilde, Arresthuset i Slagelse, Arresthuset i Svendborg, Arresthuset i Sønderborg, Arresthuset i Tønder og Arresthuset i Vejle.

Strafmassen i ny rekord

Domstolene dømmer 50 procent flere strafmåneder end for ti år siden

Strafmassen er et udtryk for, hvor mange måneders dom domstolene har dømt, og den giver dermed en strømpil for, hvilket pres der kommer på systemet.

Alt tyder på, at strafmassen i år når det højeste niveau i over ti år.

Fortsætter domstolene i samme tempo, som de er begyndt i årets første måneder, vil de idømme 76.500 strafmåneder i 2011. Det vil i givet fald være 8 procent mere end i 2010. Og 53 procent mere end i 2001.

Der er altså ikke noget, der tyder på, at presset på Kriminalforsorgen letter foreløbig.

Figur 3. Strafmassen

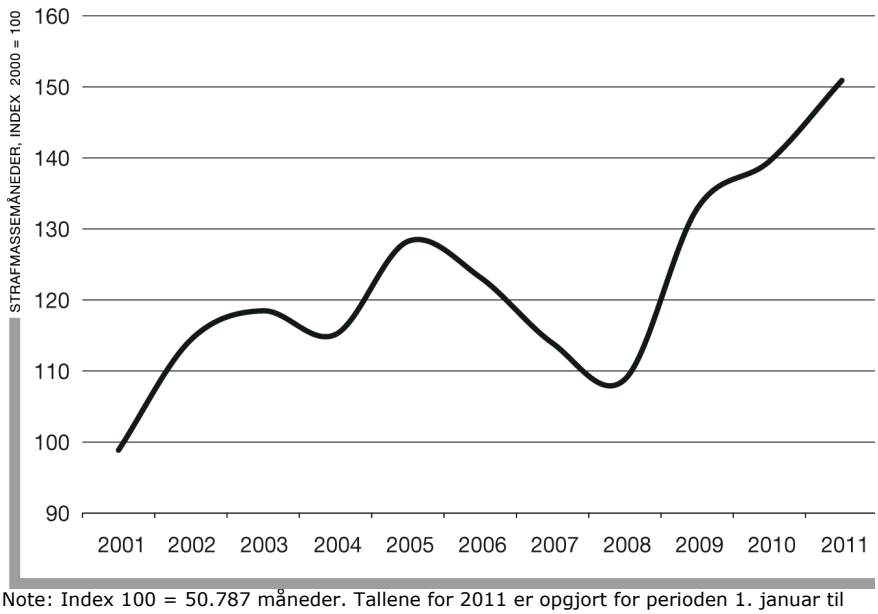

Note: Index 100 = 50.787 måneder. Tallene for 2011 er opgjort for perioden 1. januar til 30. april 2011 og vægtet i forhold til samme periode i 2010.

Rekordstort antal varetægtsfængslede

Antallet af arrestanter stiger fortsat

Antallet af arrestanter er et udtryk for, hvor mange der gennemsnitligt er varetægtsfængslede og afventer en dom. Jo flere arrestanter, desto større efterfølgende pres kommer der på fængslerne.

Antallet af varetægtsfængslede ligger på det højeste niveau i over 15 år.

I gennemsnit har der siddet 1.407 arrestanter hver dag i landets arresthuse i årets første fire måneder. Til sammenligning sad der 849 arrestanter hver dag i 2001. Det år hvor den borgerlige regering trådte til.

Figur 4. Udviklingen i antal arrestanter

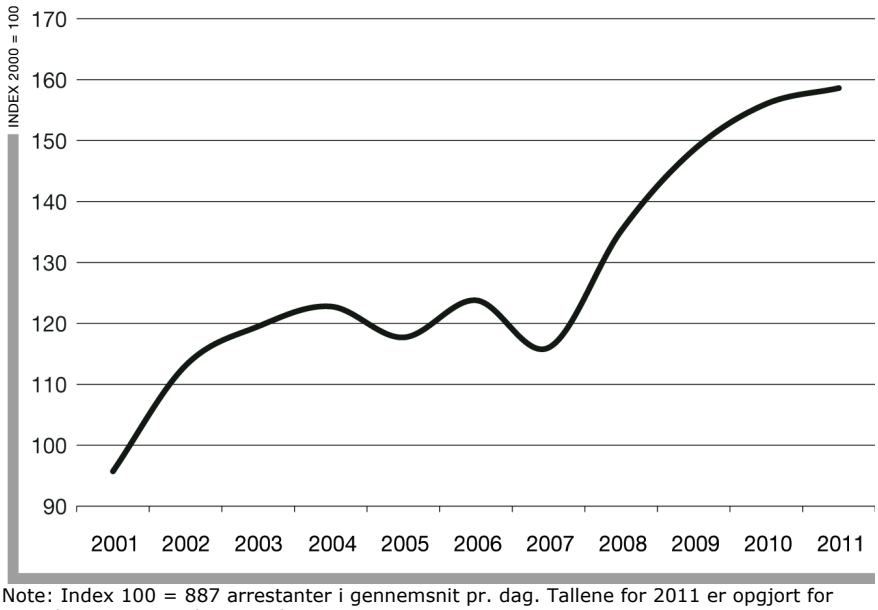

Note: Index 100 = 887 arrestanter i gennemsnit pr. dag. Tallene for 2011 er opgjort for perioden 1. januar til 30. april 2011.

Kort venterkø

Fortsat få personer der venter på at afsone

Antallet af dem, der venter på at afsone straf i Kriminalforsorgen, giver et indtryk af, hvor god en balance der er mellem Kriminalforsorgens kapacitet og strafmassen.

I årets første kvartal var der i gennemsnit 1.978 personer i køen. Niveauet er væsentligt lavere end tidligere. I 2005 var køen helt oppe på 4.500 personer.

I februar 2011 besluttede justitsministeren at udmelde et tilsigelsesstop i 2011. Det vil sige, at nogle af de dømte skal vente med at afsone. Tilsigelsesstoppet vil formentlig øge ventekøen. Direktoratet for Kriminalforsorgen forventer dog, at antallet af dømte på fri fod vil holde sig under 2.600.

Figur 5. Dømte på fri fod

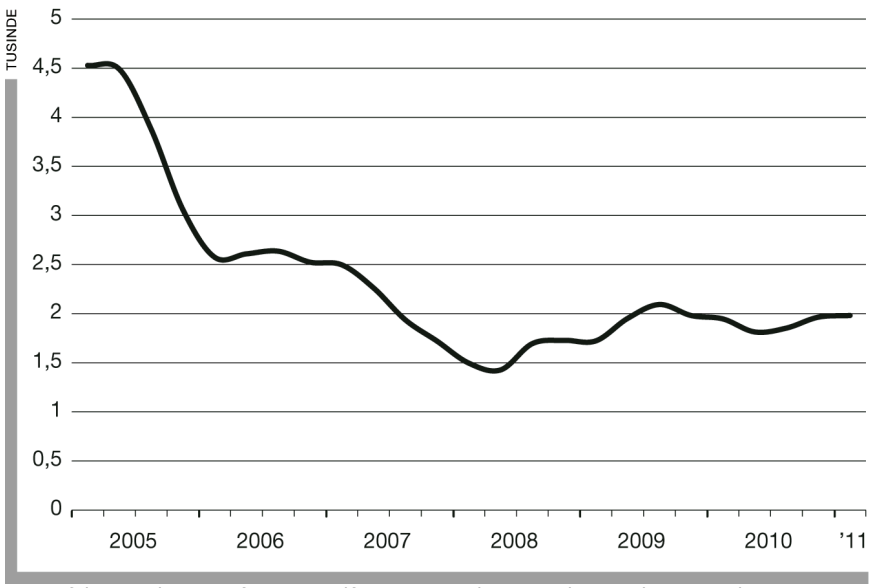

Note: Ifølge Direktoratet for Kriminalforsorgen er det normalt, at cirka 2.600 dømte venter på indsættelse blandt andet som følge af de almindelige regler, der gælder om tilsigelsesvarsel og adgangen til at søge om udsættelse med afsoning.

Sygefraværet steg i 2010

Dobbelt så mange sygedage som statens øvrige medarbejdere

Sygefraværet blandt fængselsbetjentene er steget. I 2010 havde det uniformerede personale i gennemsnit 19,1 sygedage – mod 18,5 dage i 2009.

Der foreligger endnu ikke tal for 2011.

Antallet af sygedage er dobbelt så højt blandt fængselsbetjente som hos statens øvrige medarbejdere. Sygefraværet lå i gennemsnit på 8,9 sygedage i staten i 2009.

Figur 6. Sygefravær blandt fængselsbetjente

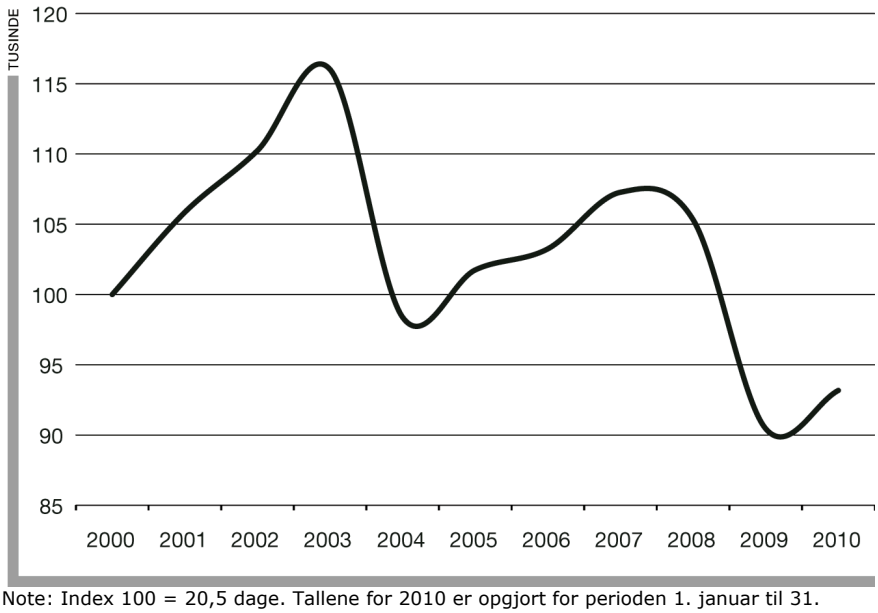

Note: Index 100 = 20,5 dage. Tallene for 2010 er opgjort for perioden 1. januar til 31. december 2010.

Stadig mange nedslidte

Fængselsbetjente har fem gange så stor risiko for at blive slidt ned end ansatte på det øvrige arbejdsmarked

Der er fortsat mange nedslidte fængselsbetjente. I årets første fire måneder er 12 medarbejdere blevet varslet om, at de bliver afskediget på grund af dårligt helbred. Fortsætter denne udvikling resten af året, vil 36 betjente blive afskediget i år.

Risikoen for at blive ramt af nedslidning er dermed fortsat meget høj. Gennem de sidste ti år har 43 betjente i gennemsnit fået en såkaldt helbredsbetinget afskedigelse hvert år. Det svarer til, at 1,5 procent af alle fængselsbetjente årligt forlader jobbet på grund af dårligt helbred.

Antallet af nedslidte er langt højere end på det øvrige arbejdsmarked. Ifølge tal fra Ankestyrelsen bliver 0,3 procent af de beskæftigede i Danmark årligt førtidspensioneret. Risikoen for førtidspension er altså fem gange større for fængselsbetjente end for andre erhvervsgrupper i Danmark.

Gennemsnitsalderen blandt de nedslidte har i de sidste ti år været 47 år.

Figur 7. Årets helbredsbetingede afskedigelser

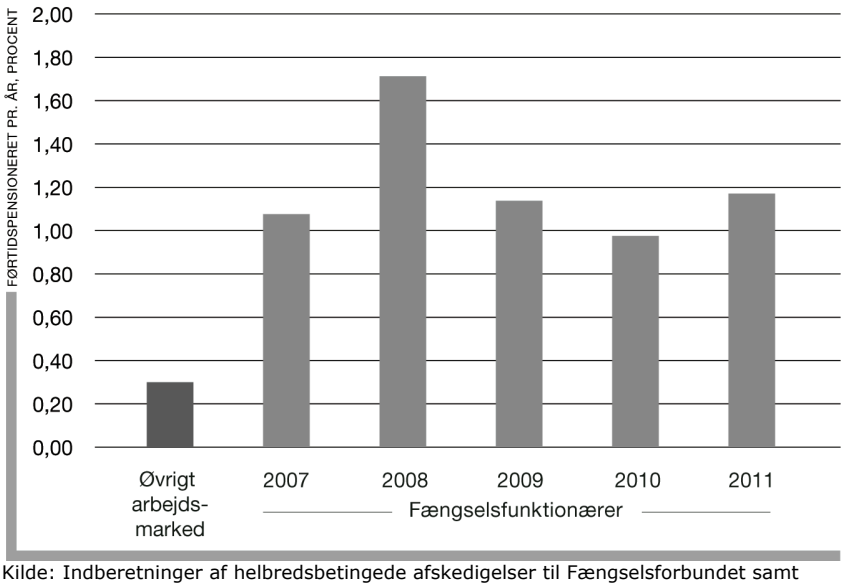

Kilde: Indberetninger af helbredsbetingede afskedigelser til Fængselsforbundet samt Ankestyrelsens statistik for kommunale tilkendelser af førtidspensionering blandt beskæftigede i 2010.

Flere overgreb mod fængselsbetjente

Antallet af vold og trusler er steget igen

Antallet af registrerede overgreb imod fængselsfunktionærer er steget. I alt blev 482 medarbejdere udsat for vold eller trusler i 2010.

Det er tredje år i træk, at volden stiger. Til sammenligning blev 338 medarbejdere udsat for vold i 2007.

Voldskurven følger udviklingen i kapacitetspresset. Belægget i Kriminalforsorgen er også steget år for år siden 2007.

Figur 8. Vold og trusler mod medarbejdere

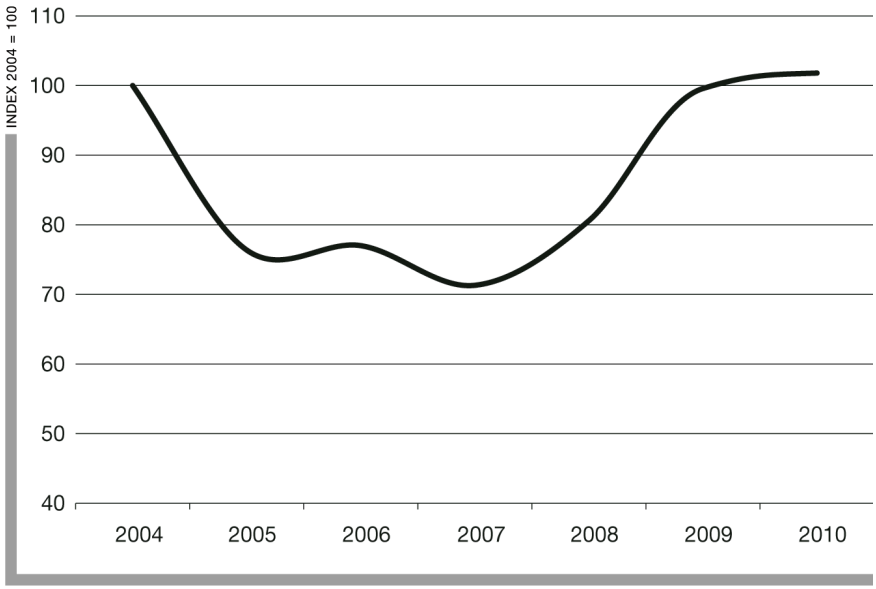

Note: Index 100 = 474 medarbejdere. Tallene for 2010 er opgjort for perioden 1. januar til 31. december 2010.